

جمهوری اسلامی ایران

وزارت علوم تحقیقات و فناوری

مشخصات کلی، برنامه و سر فصل دروس

دوره کارشناسی ارشد زبان و ادبیات فارسی

گرایش: ادبیات کودک و نوجوان

گروه: زبان و ادبیات

مصوب هفتصد و بیست و پنجمین جلسه شورای برنامه ریزی آموزش عالی مورخ

۱۳۸۸/۴/۲۷

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد زبان و ادبیات فارسی

گرایش ادبیات کودک و نوجوان

گروه: زبان و ادبیات
رشته: زبان و ادبیات فارسی
دوره: کارشناسی ارشد
کمیته تخصصی: زبان و ادبیات فارسی
گرایش: ادبیات کودک و نوجوان
کدرشته:

شورای برنامه ریزی آموزش عالی در هفتصدویست و پنجمین جلسه مورخ ۸۸/۴/۲۷ بر اساس طرح دوره کارشناسی ارشد زبان و ادبیات فارسی گرایش ادبیات کودک و نوجوان که توسط گروه زبان و ادبیات تهیه شده و به تایید رسیده است، برنامه آموزشی این دوره را در سه فصل (مشخصات کلی، برنامه و سرفصل دروس) به شرح پیوست تصویب کرده و مقرر می دارد:

ماده ۱) برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد زبان و ادبیات فارسی از تاریخ تصویب برای کلیه دانشگاهها و موسسات آموزش عالی کشور که مشخصات زیر را دارند، لازم الاجرا است.

الف: دانشگاهها و موسسات آموزش عالی که زیر نظر وزارت علوم، تحقیقات و فناوری اداره می شوند.

ب: موسساتی که با اجازه رسمی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و بر اساس قوانین تاسیس می شوند و بنا بر این تابع مصوبات شورای گسترش آموزش می باشند.

ج: موسسات آموزش عالی دیگر که مطابق قوانین خاص تشکیل می شوند و باید تابع ضوابط دانشگاهی جمهوری اسلامی ایران باشند.

ماده ۲) این برنامه از تاریخ ۸۸/۴/۲۷ برای دانشجویانی که از این تاریخ به بعد وارد دانشگاه می شوند لازم الاجرا است.

ماده ۳) مشخصات کلی، برنامه درسی و سرفصل دروس دوره کارشناسی ارشد زبان و ادبیات فارسی گرایش ادبیات کودک و نوجوان در سه فصل مشخصات کلی، برنامه و سرفصل دروس برای اجرا به معاونت آموزشی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری ابلاغ می شود.

رای صادره هفتصد و بیست و پنجمین جلسه شورای برنامه ریزی آموزش عالی
مورخ ۱۳۸۸/۴/۲۷ درخصوص برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد زبان و ادبیات فارسی
گرایش: ادبیات کودک و نوجوان

۱) برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد زبان و ادبیات فارسی گرایش
ادبیات کودک و نوجوان که از طرف گروه پیشنهاد شده بود، با اکثریت
آراء به تصویب رسید.
۲) این برنامه از تاریخ تصویب به مدت ۵ سال به مدت پنج سال قابل
اجرا است و پس از آن نیازمند بازنگری است

رای صادره هفتصد و بیست و پنجمین جلسه شورای برنامه ریزی آموزش عالی مورخ
۸۸/۴/۲۷ در مورد برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد زبان و ادبیات فارسی گرایش
ادبیات کودک و نوجوان صحیح است و به مورد اجرا گذاشته شود.

محمد مهدی زاهدی
وزیر علوم، تحقیقات و فناوری

رجبعلی برزونی
دبیر شورای گسترش و برنامه ریزی آموزش عالی

نمایه مطالب

صفحه	فصل اول: مشخصات کلی
۶	۱. مقدمه
۶	۲. مشخصات کلی گرایش
۷	۳. تعریف ادبیات کودک و نوجوان
۷	۴. ضرورت و اهمیت گرایش
۸	۵. اهداف گرایش
۹	۶. مجری گرایش
۹	۷. ادامه‌ی تحصیل دانش‌آموختگان
۹	۸. کاربردهای گرایش در اجتماع
۱۰	۹. اصول و معیارهای برنامه
۱۱	۱۰. شرایط ورود
	فصل دوم: جدول برنامه‌ها و عنوان درس‌ها
۱۳	۱. درس‌های پیش‌نیاز
۱۴	۲. درس‌های اصلی
۱۵	۳. درس‌های اختیاری
۱۵	۴. پایان‌نامه

فصل سوم: سر فصل‌ها و منابع

الف) درس‌های پیش‌نیاز

۱۷	۱. آیین نگارش و فنون ساده‌نویسی
۱۸	۲. انواع ادبی
۱۹	۳. روانشناسی کودکی و نوجوانی
۲۰	۴. آشنایی با سیر تحول نثر فارسی
۲۱	۵. آشنایی با سیر تحول شعر فارسی

ب) درس‌های اصلی

۲۲	۱. زیبایی‌شناسی ادبیات کودک
۲۳	۲. نقد و نظریه‌ی ادبیات کودک
۲۴	۳. تاریخ ادبیات کودک و نوجوان در ایران
۲۵	۴. تاریخ ادبیات کودک و نوجوان در جهان
۲۶	۵. باز نویسی و بازآفرینی متون کهن فارسی برای کودکان
۲۷	۶. ادبیات دینی کودک
۲۸	۷. فلسفه‌ی کودکی
۲۹	۸. زبان تخصصی
۳۰	۹. کودک و تفکر خلاق
۳۱	۱۰. کودک و ادبیات عامه
۳۲	۱۱. روش تحقیق در ادبیات کودک و نوجوان
۳۳	۱۲. جامعه‌شناسی دوران کودکی

ج) درس‌های اختیاری

۳۴	۱. ادبیات کودک و ترجمه
۳۵	۲. سمینار در مسائل ادبیات کودک و نوجوان
۳۶	۳. کودک و رسانه
۳۷	۴. ادبیات کودک و نوجوان و تعلیم و تربیت
۳۸	۵. ادبیات تطبیقی کودک و نوجوان
۳۹	۶. کتاب‌آرایی برای کودک و نوجوان

د) پایان‌نامه

۴۰

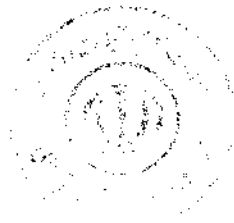
فصل اول

کلیات

مقدمه:

هرچند پیشینه‌ی ادبیات کودک در ایران بنا بر برخی پژوهش‌ها به حدود ۳۰۰۰ سال پیش می‌رسد، اما ادبیات کودک در معنای نهادینه‌ی آن عمری کمتر از ۲۰۰ سال دارد. ادبیات کودک در غرب نیز، در معنای امروزی آن عمری به درازای مدرنیسم دارد. در این فاصله -از تولد تا کنون- ادبیات کودک در غرب توانسته است به پیشرفت‌های چشمگیری، هم در خلق آثار برجسته برای کودکان و نوجوانان و هم در گسترش نقد و نظریه‌ی ویژه‌ی این گونه‌ی ادبی، نائل آید.

امروزه با توجه به پژوهش‌های فراوان موجود در زمینه‌ی تأثیر انواع گوناگون ادبیات بر جنبه‌های گوناگون رشد کودکان و نوجوانان -شناختی، عاطفی، اجتماعی، اخلاقی و شخصیتی- تردیدی در اهمیت موجودیت ادبیات کودک به عنوان عاملی تعیین کننده در تعلیم و تربیت مخاطبان خود باقی نمانده است. هر چند موجودیت این ادبیات در گرو ارزش‌های مستقل زیبایی‌شناسانه و ادبی آن است اما آن چه این ادبیات را از منظر نظام تعلیم و تربیت شایسته‌ی بررسی و سرمایه‌گذاری می‌سازد، ارزش‌های تربیتی آن است. به ویژه که یکی از راه‌های اصلی پرورش ذوق زیبایی‌شناسانه‌ی کودک نیز برقراری ارتباط عمیق او با ادبیات کودک است.

مشخصات کلی گرایش

۱. گروه: زبان و ادبیات فارسی (با همکاری گروه‌های مبانی تعلیم و تربیت، آموزش پیش‌دبستانی و دبستانی، زبان‌های خارجی، زبان‌شناسی و جامعه‌شناسی)
 - ۱.۱. گرایش: ادبیات کودک و نوجوان
 - ۲.۱. دوره: کارشناسی ارشد زبان و ادبیات فارسی
 - ۳-۱. طول دوره: ۳۰ ماه یا پنج نیم‌سال تحصیلی
 - ۴-۱. طول هر نیم‌سال: ۱۶ هفته تحصیلی
 - ۵-۱. هر واحد درسی: ۱۶ ساعت در یک نیم‌سال
 - ۶-۱. نظام: واحدی

۷-۱. تعداد کل واحدها: ۳۲ واحد نظری و عملی شامل:

ردیف	نوع دروس	تعداد واحد
۱	درس‌های اصلی	۲۴ واحد
۲	درس‌های اختیاری	۴ واحد
۳	پایان‌نامه	۴ واحد
جمع		۳۲ واحد

تعریف ادبیات کودک و نوجوان: منظور از ادبیات کودک و نوجوان در این بحث مجموعه‌ی آثار ادبی‌ای است که می‌توانند از طریق خواننده یا شنیده‌شدن با کودکان و نوجوانان ارتباط برقرار کنند. از دیدگاه طراحان برنامه‌ی حاضر هرگاه این عنوان را برای مجموعه‌ی دانش موجود در باره‌ی این ادبیات نیز به‌کاربریم آنگاه از معرفتی میان‌رشته‌ای سخن به میان می‌آوریم که حاصل گفت‌وگوی کلیه‌ی رشته‌هایی است که به نوعی با کودک، ادبیات و ادبیات کودک درگیرند. از همین رو نیز بوده است که طراحان، بر کارشناسی ارشد ادبیات کودک و نوجوان تأکید کرده‌اند تا کارشناسان مختلف با گرایش‌های مختلف در دوره گرد هم آیند و هر یک با توجه به زاویه‌ی دید خود پرتوی بر موضوع افکنند و نقد و نظریه در این قلمرو را به پیش برند. کارشناسان ادبیات (فارسی و انگلیسی)، روانشناسی، تعلیم و تربیت، جامعه‌شناسی، زبان‌شناسی، حقوق، کتابداری، فلسفه، هنر، ... هر یک می‌توانند وارد دوره شوند و هریک به فراخور بیاموزند و بیاموزانند.

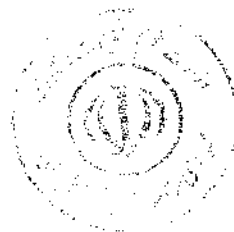
ضرورت و اهمیت گرایش: واقعیت چنین است که ادبیات کودک در ایران، با آن شتابی که در غرب پیش رفته است به پیش نرفته. آثار آفریده‌شده برای کودکان و نوجوانان در کشور ما، هرچند گاه و بیگاه جوایزی را در عرصه‌ی جهانی به خود اختصاص داده، هنوز نتوانسته است جایگاه شایسته‌ی خود را در این قلمرو بازابد. وضعیت نقد و نظریه‌ی ادبیات کودک از این نیز بسیار رشد نیافته تر است. شاید هیچ اثر بومی در زمینه‌ی نقد و نظریه را نتوان یافت که در بحث‌های نظری موجود در جهان به آن ارجاع شده باشد. به ندرت نیز می‌توان آثاری از پژوهشگران ایرانی یافت که توجه محافل ادبی و پژوهشی در حوزه‌ی ادبیات کودک جهان را به خود برانگیخته باشد.

از دیگر سو همان گونه که در اساسنامه‌ی مرکز مطالعات ادبیات کودک دانشگاه شیراز نیز آمده است رابطه‌ای ژرف و چندسویه میان کیفیت آثار آفریده شده برای کودکان و نقدهایی که درباره‌ی این آثار نوشته می‌شود وجود دارد. نقدها، نویسندگان آثار را به خود می‌آورند و ایشان را به آفرینش آثاری برجسته‌تر برمی‌انگیزند. هم‌چنین نقد می‌تواند با تغییر ذوق و سلیقه‌ی معلمان، مربیان، کتابداران و کلیه‌ی کسانی که در انتخاب و خرید کتاب برای کودکان نقشی دارند، بر انتخاب آنان مؤثر افتد و از این طریق آثاری با کیفیتی برتر در دسترس مخاطبان کم‌سال قرار گیرد.

اما نقد، بی نظریه به سامان نمی‌رسد. نقد خوب و مؤثر نیازمند نظریه‌ای بقاعده، مربوط و مؤثر است و از آنجا که نظریه نیز خود محصول پژوهش است تسلط صاحب‌نظران و منتقدان ادبیات کودک بر روش‌های پژوهش رکن اساسی حل رشد نیافتگی ادبیات کودک ایران است. روشمندی نیز بدیهی است که بی ورود دانشگاه به این عرصه راه به پیشرفت نمی‌گشاید. از همین رو نیز هست که لزوم دانشگاهی‌شدن ادبیات کودک در ایران هیچگاه به اندازه‌ی امروز احساس نشده است.

اهداف گرایش: به این ترتیب هدف گرایش پیشنهادی، تربیت معلمان، منتقدان، پژوهشگران و صاحب‌نظرانی است که هم با ارائه‌ی نقدهای روشمند و هم با آموزش ادبیات کودک در مقاطع دبستان، راهنمایی، دبیرستان و دانشگاه و کلیه‌ی مراکز آموزش عالی، امر پژوهش، نقد و آموزش ادبیات کودک را ارتقاء بخشند و از این راه زمینه را برای آفرینش آثاری با ارزشهای والای ادبی و تربیتی فراهم آورند.

دانش‌آموختگان این گرایش می‌توانند در مجله‌هایی که درباره‌ی ادبیات کودک و نوجوان منتشر می‌شوند، مجله‌هایی که برای کودکان و نوجوانان انتشار می‌یابند، کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان، صدا و سیما، آموزش و پرورش و دیگر مراکزی که به هر شکل تدریس ادبیات کودک را بر عهده دارند به کار گرفته شوند. از دیگر سو چنین دانش‌آموختگانی قادر خواهند بود با انجام پژوهش‌های روشمند، گسترده و ژرف زمینه‌های لازم برای شکل‌گیری نظریه‌ی بومی ادبیات کودک را در ایران فراهم آورند.

مجری گرایش: از آنجایی که مطابق با آیین‌نامه‌های موجود، برگزاری دوره‌های تکمیلی لزوماً به بخش خاصی سپرده می‌شود و معمولاً نیز دوره‌های ارشد و دکتری ادبیات کودک در کشورهای مورد بررسی بر عهده‌ی بخش‌های زبان و ادبیات ملی این کشورها بوده است پیشنهاد می‌شود که در کشور ما نیز این وظیفه بر عهده‌ی بخش‌های ادبیات فارسی گذاشته شود. ضرورت دیگری نیز که این امر را موجه می‌سازد این واقعیت است که در ایران ادبیات کودک بیش از جاهای دیگر از مادر خود - ادبیات ملی - جدا مانده است. در عین حال برنامه‌ی حاضر از ظرفیت لازم برای اجرا در سایر دانشکده‌ها و بخش‌ها را نیز برخوردار است.

ادامه‌ی تحصیل دانش‌آموختگان: زمینه‌ی ادامه‌ی تحصیل دانش‌آموختگان کارشناسی ارشد ادبیات کودک بجز دوره‌ی دکتری ادبیات کودک، در کلیه‌ی رشته‌های ادبیات، زبان‌شناسی، علوم تربیتی و روانشناسی فراهم خواهد بود.

کاربردهای گرایش در اجتماع

با توجه به مجموعه واحدهای تئوری و عملی که در برنامه‌ی درسی این گرایش گنجانده شده است و مهارت‌هایی که دانشجویان در طول دوره می‌آموزند، انتظار می‌رود دانش‌آموختگان در مراکز و نهادهای زیر، امور و مشاغل فرهنگی، ادبی، هنری، پژوهشی و آموزشی را بر عهده گیرند:

۱- وزارت آموزش و پرورش و سازمان‌ها و ادارات تابعه (در زمینه‌های آموزش ادبیات فارسی،

همکاری در تولید مجله‌های آموزشی، ویراستاری مکاتبات اداری و متون چاپی)

۲- وزارت فرهنگ و آموزش عالی و فن‌آوری و دانشگاه‌های کل کشور اعم از دولتی و غیر انتفاعی (در

زمینه‌های آموزش دروس ادبیات کودک و قصه‌گویی)

۳- کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان

۴- سازمان بهزیستی (به‌ویژه برای آموزش شیوه‌های آموزش و به‌کارگیری ادبیات کودک در مراکز

پیش‌دستانی و تولید کتب سودمند برای کودکان در این مراکز)

۵- سازمان صدا و سیما (به‌ویژه در گروه کودک و نوجوان)

۶- سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی کتاب‌های درسی

۷- مراکز تهیه، چاپ و انتشار مجلات و روزنامه‌های کشور (به‌ویژه مجلاتی که برای کودکان و نوجوانان منتشر می‌شود و همچنین مجلاتی که در باره‌ی ادبیات کودک و نوجوان منتشر می‌شود)

۸- بنگاه‌های دولتی و خصوصی نشر کتاب برای کودکان و نوجوانان

۹- مراکز پژوهش‌های زبان و ادبیات فارسی

۱۰- مراکز پژوهشی فعال در زمینه‌ی ادبیات کودک اعم از دولتی و غیر انتفاعی

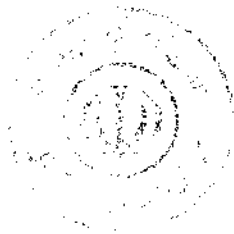
اصول و معیارهای برنامه

- ۱- این برنامه به گونه‌ای طراحی شده است که بخشی از مهم‌ترین نیازهای دانشجویان را پاسخ می‌دهد.
- ۲- این برنامه می‌کوشد موجب تقویت و حمایت از ادبیات کودک و نوجوان و گسترش آن در جامعه شود. برنامه به حفظ و تقویت رابطه‌ی دانشگاه و جامعه مقید است.
- ۳- اجرای این برنامه موجب پاسخگویی به یکی از عمده‌ترین خواسته‌های جامعه‌ی ادبیات کودک ایران می‌شود.
- ۴- در اجرای برنامه از تخصص استادان رشته‌های زبان و ادبیات فارسی، روانشناسی، تعلیم و تربیت، زبان‌شناسی، جامعه‌شناسی، ادبیات انگلیسی، کتابداری و هنر بهره‌گیری می‌شود.
- ۵- تکیه‌ی برنامه بر ابعاد پژوهشی و افزایش جنبه‌های مهارتی و کاربردی در کنار مباحث نظری خواهد بود.

شرایط ورود

شرایط ورود به این دوره همان شرایط مربوط به ماده دوم فصل دوم آیین‌نامه‌ی دوره‌ی کارشناسی ارشد ناپیوسته مصوب جلسه‌ی ۲۹۱ شورای عالی نشریه‌ی شماره‌ی ۱۳۴ (وزارت علوم و تحقیقات و فناوری) است و علاوه بر آن داشتن علاقه‌ی کافی و زمینه‌های لازم بسیار مهم است.

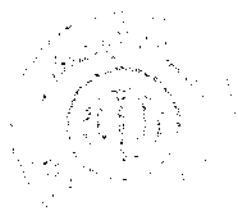
تبصره: دانشجویان خارجی می‌توانند به شرط دارا بودن شرایط بند ۲-۱۱ و گذراندن پیش‌نیاز و طی دوره‌ی آموزش زبان فارسی در یکی از مراکز معتبر وزارت علوم و تحقیقات و فناوری در این رشته شرکت کنند.

جدول مواد و ضرائب آزمون

ردیف	نوع درس‌ها	ضریب
۱	ادبیات کودک و نوجوان	۴
۲	نظم فارسی	۳
۳	نثر فارسی	۳
۴	کلیات	۳
۵	عربی	۲
۶	زبان انگلیسی	۲

فصل دوم

جدول برنامه‌ها و عنوان درس‌ها

جدول (۱): درس‌های پیش‌نیاز

شماره درس	عناوین درس‌ها	تعداد واحد	روش ارائه			تعداد ساعات	دانشجویان معاف
			نظری	عملی	کارگاهی		
۱	آیین نگارش و فنون ساده نویسی	۲	۲	-	-	۳۲	کارشناسی ارشد زبان و ادبیات فارسی
۲	انواع ادبی	۲	۲	-	-	۳۲	کارشناسی ارشد زبان و ادبیات فارسی
۳	روانشناسی کودکانی و نوجوانی	۲	۲	-	-	۳۲	دانشجویان علوم تربیتی و روانشناسی
۴	آشنایی با سیر تحول نثر فارسی	۲	۲	-	-	۳۲	کارشناسی ارشد زبان و ادبیات فارسی
۵	آشنایی با سیر تحول شعر فارسی	۲	۲	-	-	۳۲	کارشناسی ارشد زبان و ادبیات فارسی
مجموع		۱۰	۱۰	-	-	۱۶۰	

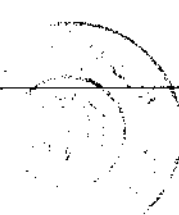
جدول (۲): درس‌های اصلی

ملاحظات	تعداد ساعات	روش ارائه			تعداد واحد	عناوین درس‌ها	شماره درس
		کارگاهی	عملی	نظری			
	۳۲	-	-	۲	۲	زیبایی‌شناسی ادبیات کودک	۱
	۳۲	-	-	۲	۲	نقد و نظریه‌ی ادبیات کودک	۲
	۳۲	-	-	۲	۲	تاریخ ادبیات کودک و نوجوان در ایران	۳
	۳۲	-	-	۲	۲	تاریخ ادبیات کودک و نوجوان در جهان	۴
	۳۲	-	-	۲	۲	بازنویسی و بازآفرینی متون کهن فارسی برای کودکان	۵
	۳۲	-	-	۲	۲	ادبیات دینی کودک	۶
	۳۲	-	-	۲	۲	فلسفه‌ی کودکی	۷
	۳۲	-	-	۲	۲	زبان تخصصی	۸
	۳۲	-	-	۲	۲	کودک و تفکر خلاق	۹
	۳۲	-	-	۲	۲	کودک و ادبیات عامه	۱۰
	۳۲	-	-	۲	۲	روش تحقیق در ادبیات کودک و نوجوان	۱۱
	۳۲	-	-	۲	۲	جامعه‌شناسی دوران کودکی	۱۲
	۳۸۴	-	-	۲۴	۲۴	مجموع	

جدول (۳): درس‌های اختیاری

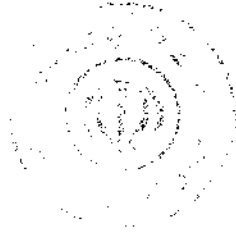
(به انضمام پایان‌نامه)

ملاحظات	تعداد ساعات	روش ارائه			تعداد واحد	عناوین درس‌ها	شماره درس
		کارگاهی	عملی	نظری			
	۳۲	-	-	۲	۲	ادبیات کودک و ترجمه	۱
	۳۲	-	-	۲	۲	سمینار در مسائل ادبیات کودک و نوجوان	۲
	۳۲	-	-	۲	۲	کودک و رسانه	۳
	۳۲	-	-	۲	۲	ادبیات کودک و نوجوان و تعلیم و تربیت	۴
	۳۲	-	-	۲	۲	ادبیات تطبیقی کودک و نوجوان	۵
	۳۲	-	-	۲	۲	کتاب‌آرایی برای کودک و نوجوان	۶
					۴	پایان‌نامه	۷

دانشجو از میان دروس اختیاری باید ۴ واحد انتخاب نماید.

فصل سوم

سر فصل‌ها و منابع

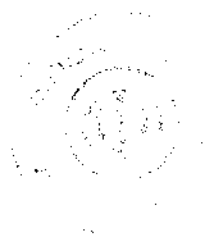
دوره: کارشناسی ارشد	رشته: زبان و ادبیات فارسی
شماره درس: ۱	تعداد واحد: ۲
پیش نیاز: ندارد	گرایش: ادبیات کودک و نوجوان
نسام درس: آیین نگارش و فنون ساده‌نویسی	نوع درس: نظری
	پیش‌نیاز

الف. هدف:

آشنایی با شیوه‌های نگارش زبان، اصول و مبانی زبان معیار، اصول و فنون ساده‌نویسی، روش‌های درست‌نویسی و ویرایش متن

ب. سرفصل‌ها:

- انواع و گونه‌های زبان (زبان گفتاری، زبان علمی، زبان محاوره، طنز...)
- ویژگی‌های نوشته‌ی معیار (صداقت، صمیمیت، ساده‌نویسی، سلاست، ایجاز، تنوع...)
- راه‌های پرورش معانی (تعریف، توصیف، استدلال، استشهاد، مقایسه، تقسیم‌بندی...)
- آشنایی با انواع ویرایش (زبانی، فنی، تخصصی...)
- ویرایش زبانی (خطاهای رایج زبانی، واژگان بیگانه، گرت‌برداری، عربی در فارسی...)
- ویرایش فنی (شیوه‌ی املائی، قواعد فصل و وصل، نشانه‌گذاری، عددنویسی، مستندسازی...)
- اصول و معیارهای ساده‌نویسی

ج. روش تدریس پیشنهادی:

کنفرانس، بحث گروهی، سخنرانی

د. نمونه‌ی تکالیف:

دانشجویان با توجه به مطالب آموخته متنی را نقد می‌کنند
دانشجویان با توجه به مطالب آموخته نوشتن را تمرین می‌کنند

هـ. منابع درسی:

- مبانی درست‌نویسی زبان معیار فارسی، ناصر نیکویخت، تهران: انتشارات چشمه، ۱۳۶۸
- نگارش و ویرایش، احمد سمیعی، تهران: سمت، ۱۳۷۸
- راهنمای ویرایش، غلامحسین غلامحسین‌زاده، تهران: سمت، ۱۳۷۹
- اصول فکری نگارش، سی. بروکس و پی. آرن آرپی، ترجمه و نگارش کیومرث سلمانی، ۱۳۵۳.

دوره: کارشناسی ارشد	رشته: زبان و ادبیات فارسی
شماره درس: ۲	تعداد واحد: ۲
پیش نیاز: ندارد	گرایش: ادبیات کودک و نوجوان
نام درس: انواع ادبی	نوع درس: نظری
	پیش نیاز

الف. هدف:

آشنایی با پیشینه‌ی انواع ادبی در تاریخ ادبیات ایران و جهان، و روند تحول آن متناسب با دوره‌های مختلف زمانی و نیازهای بشری، معرفی و شناخت انواع ادبی در ادبیات کودک و نوجوان

ب. سرفصل‌ها:

- سابقه‌ی انواع ادبی، نظریات مختلف درباره‌ی طبقه‌بندی انواع ادبی
- نقد نوعی یا نقد بر مبنای انواع ادبی
- انواع ادبی در گذشته: ادب حماسه، ادب غنایی، ادب نمایشی، تراژدی، کمدی
- انواع ادبی نو: آثار رالیستی (رالیزم کلاسیک، رالیزم نو، رالیزم انتقادی، رالیزم جادویی)، ناتورالیستی، سوررئال
- انواع ادبی سنتی در ادبیات کودک و نوجوان: قصه‌های عامیانه، قصه‌های پریان، اساطیر، ...
- انواع ادبی نو در ادبیات کودک و نوجوان: رمان، داستان، داستانتک، فانتزی، علمی تخیلی، کتاب‌های تصویری، ...
- گزارش، خبر، مقاله
- زندگی‌نامه، سفرنامه، خاطره
- متون مستند و علمی

هم منابع درسی:

- انواع ادبی، سیروس شمیسا، تهران: انتشارات میترا، ۱۳۸۶
- شناخت ادبیات کودکان، گونه‌ها و کاربردها، از روزن چشم کودک، ترجمه منصوره راعی (و دیگران)، ج ۱ و ۲، تهران: قلمرو، ۱۳۸۲.

-Forms and Genres, in **International Companion Encyclopedia of Children's Literature**, Peter Hunt, Routledge, 2004, pp 225-62

-**The Pleasures of Children's Literature**, P. Nodelman, M. Reimer, Allyn and Bacon, 2003

دوره: کارشناسی ارشد	رشته: زبان و ادبیات فارسی
شماره درس: ۳	تعداد واحد: ۲
پیش نیاز: ندارد	گرایش: ادبیات کودک و نوجوان
نام درس: روانشناسی کودکی و نوجوانی	نوع درس: نظری
	پیش نیاز

الف. هدف:

تبیین مفهوم کودکی و نوجوانی و بررسی نظریه‌ها و مدل‌های مطرح در این زمینه

ب. سرفصل‌ها:

- اهمیت و نقش مفهوم کودکی و نوجوانی در نظریه‌ی ادبیات کودک و نوجوان.
- معنا و تعاریف کودکی و نوجوانی نزد روانشناسان
- نظریه‌ها و مدل‌های کودکی و نوجوانی (فرویدگرایی، مکانیستی، نظریه‌ی دیالکتیکی، بافت‌گرایی، رویکرد اجتماعی-فرهنگی، زن‌گرایی، نظر اسلام درباره‌ی کودکی)

ج. روش تدریس پیشنهادی:

کنفرانس، بحث گروهی

د. نمونه‌ی تکالیف:

بررسی داستان‌ها و رمان‌های کودکان و نوجوانان و استخراج دیدگاه روانشناسانه‌ی نویسنده از کودکی

هـ منابع درسی:

- **Child Development: Thinking about Theories.** Philip Slee and Rosalyn Shute. Great Britain: Arnold. 2003

- آراء مریبان بزرگ مسلمان درباره‌ی تربیت کودک. محمد عطاران. تهران: انتشارات مدرسه، چاپ سوم، ۱۳۷۱.

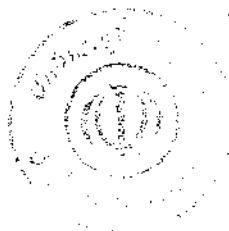
دوره: کارشناسی ارشد	رشته: زبان و ادبیات فارسی
شماره درس: ۴	تعداد واحد: ۲
پیش نیاز: ندارد	گسرایش: ادبیات کودک و نوجوان
نام درس: آشنایی با سیر تحول نثر فارسی	نوع درس: نظری
	پیش نیاز

الف. هدف:

آشنایی با انواع نثر و ویژگی‌های آن همراه با معرفی آثار شاخص نثر کلاسیک، بررسی سیر تحول سبک نثر از گذشته تا امروز.

ب. سرفصل‌ها:

- درآمدی بر نثر فارسی و تحولات آن
- مهمترین نمونه‌های نثر و آشنایی با ویژگی‌های آن
- آشنایی با نمونه‌های سخن‌پردازی با بهره‌گیری از فنون بلاغت و فصاحت در گفتار
- آشنایی با آرایه‌های ادبی، فنون بلاغت و شگردهای هنری در تأثیرگذاری نثر بر مخاطب، جناس، سجع، تضاد و ...
- آشنایی با نمونه‌های شاخص هریک از این آثار

ج. روش تدریس:

کنفرانس، بحث گروهی

د. نمونه‌ی تکالیف:

دانشجویان یکی از سبک‌های شعر را با بررسی شعر یکی از شاعران شاخص آن به کلاس ارائه می‌کنند.

هـ. منابع درسی:

- دیداری با اهل قلم، غلامحسین یوسفی، تهران: علمی، ۱۳۶۹.
- با کاروان حله، عبدالحسین زرین‌کوب، تهران: علمی، ۱۳۴۷.
- هفتاد سخن، ج ۱ و ۲، پرویز خاتلری، تهران: توس، ۱۳۶۷.
- سبک‌شناسی نثر، سیروش شمیسا، تهران: میترا، ۱۳۷۷.
- فن نثر، حسین خطیبی، تهران: زوار، ۱۳۶۶.

دوره: کارشناسی ارشد	رشته: زبان و ادبیات فارسی
شماره درس: ۵	تعداد واحد: ۲
پیش نیاز: ندارد	گسرایش: ادبیات کودک و نوجوان
نام درس: آشنایی با سیر تحول شعر فارسی	نوع درس: نظری
	پیش نیاز

الف. هدف:

- آشنایی کلی با شعر و انواع قالب‌های شعری (قطعه، قصیده، مسمط، مستزاد، مثنوی و ...)
- زیبایی‌شناسی شعر و مهمترین انواع شعر فارسی (حماسی، غنایی، نمایشی، تعلیمی و ...)
- آشنایی با نمونه‌های ویژه‌ی شعر کلاسیک، معرفی شاعران شاخص هر سبک
- بررسی سیر تحول سبک‌های شعری از گذشته تا امروز

ب. سرفصل‌ها:

- درآمدی بر شعر فارسی و تحولات آن
- سبک‌های هریک از دوره‌های مهم شعر فارسی
- مهمترین قالب‌های شعری
- آشنایی با ویژگی‌های شعر (وزن، قافیه، خیال و ...)
- آشنایی با آرایه‌های ادبی، فنون بلاغت و شگردهای هنری شعری
- آشنایی با نمونه‌های شاخص هریک از این آثار

ج. روش تدریس:

کنفرانس، بحث گروهی

د. نمونه‌ی تکالیف:

دانشجویان یکی از سبک‌های نثر را با بررسی اثر یکی از نویسندگان شاخص آن به کلاس ارائه می‌کنند.

ه. منابع درسی:

- چشمه‌ی روشن، غلامحسین یوسفی، تهران: علمی، ۱۳۷۵.
- انواع شعر فارسی، منصور رستگار فسایی، شیراز: نوید، ۱۳۸۰.
- شعر بی دروغ شعر بی نقاب، عبدالحسین زرین کوب، تهران: علمی، ۱۳۴۶.
- ادوار شعر فارسی، محمدرضا شفیعی کدکنی، تهران: توس، ۱۳۵۹.
- فنون بلاغت و صناعات ادبی، جلال الدین همایی، تهران: نشر هما، ۱۳۶۷.

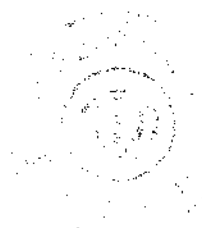
دوره: کارشناسی ارشد	رشته: زبان و ادبیات فارسی
شماره درس: ۶	تعداد واحد: ۲
پیش نیاز: ندارد	گرایش: ادبیات کودک و نوجوان
نام درس: زیبایی‌شناسی ادبیات کودک	نوع درس: نظری
	اصلی

الف. هدف:

آشنایی با مفهوم زیبایی‌شناسی، عوامل و عناصر زیبایی در شعر و قصه‌ی کودکان.

ب. سرفصل‌ها:

- بررسی مفهوم زیبایی و زیبایی‌شناسی در ادبیات
- آرایه‌های گوناگون ادبی که در پیوند با ادبیات کودک کاربرد دارد
- بررسی عناصر زیبایی‌شناسی ادبی در سنن مختلف کودکی
- بررسی عوامل ایجاد زیبایی در زبان، در صور خیال و در ساختار و شکل آثار ادبی ویژه‌ی کودک و نوجوان
- شناخت عناصر داستان کودک
- نقش وزن و موسیقی در شعر کودک
- بررسی تفاوت‌های زیبایی‌شناسانه‌ی احتمالی ادبیات کودک و ادبیات نوجوان
- آشنایی‌زدایی و تمرکززدایی در ادبیات کودک

ج. روش تدریس پیشنهادی:

کنفرانس، بحث گروهی، تحقیق

د. نمونه‌ی تکالیف:

تحلیل متن بر اساس واحدهای تحلیل زیبایی‌شناسانه

ه. منابع درسی:

- از این باغ شرقی. نظریه‌های نقد شعر کودک و نوجوان. پروین سلاجقه، انتشارات کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان، ۱۳۸۵
- «تاملی بر مفهوم آشنایی‌زدایی در ادبیات کودک»، مرتضی خسرونژاد، مجموعه مقالات همایش ادبیات کودک و نوجوان، بیرجند: دانشگاه بیرجند، ۱۳۸۱، صص ۱۱۱-۱۲۱
- *Aesthetic Approaches to Children's Literature: an Introduction*, Maria Nikolajeva, The Scarecrow Press, 2005

دوره: کارشناسی ارشد	رشته: زبان و ادبیات فارسی
شماره درس: ۷	تعداد واحد: ۲
پیش نیاز: ندارد	گرایش: ادبیات کودک و نوجوان
نام درس: نقد و نظریه‌ی ادبیات کودک	نوع درس: نظری
	اصلی

الف. هدف:

بررسی نظریه‌ها و رویکردهای موجود در نقد ادبیات کودک و نوجوان و تبیین و مقایسه‌ی این نظریه‌ها همراه با معرفی نمونه‌های واقعی از هر رویکرد.

ب. سرفصل‌ها:

- بررسی مفاهیم نظریه و فلسفه‌ی ادبیات کودک، ویژگی‌ها و مسائل فلسفه‌ی ادبیات کودک.
- کاربرد نظریه‌های ادبی موجود در نقد ادبیات کودک، رویکردهای ادبیات‌گرایی، کودک‌گرایی، آموزش‌گرایی، ایونولوژی‌گرایی، نظریه‌ی بینامتنی و مطالعات فرهنگی در نظریه‌ی ادبیات کودک، مقایسه‌ی نظریه‌های موجود در ممکن یا ناممکن‌بودن ادبیات کودک، بررسی امکان نظریه‌ی مستقل ادبیات کودک.
- ارائه‌ی نمونه‌هایی از نقد در هر رویکرد.

ج. روش تدریس پیشنهادی:

کنفرانس، بحث گروهی.

د. نمونه‌ی تکالیف:

دانشجویان در رویکردهای مختلف، نوشتن نقد ادبی را تمرین می‌کنند.

هـ. منابع درسی:

- دیگرخوانی‌های ناگزیر، رویکردهای نقد و نظریه‌ی ادبیات کودک، مرتضی خسرونژاد، تهران: کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان، ۱۳۸۷.
- معصومیت و تجربه، درآمدی بر فلسفه‌ی ادبیات کودک، مرتضی خسرونژاد، تهران: نشر مرکز، چاپ دوم، ۱۳۸۳.
- "Theory and Critical Approaches". In **International Companion Encyclopedia of Children's Literature**. Second Edition. V.1. ed: Peter Hunt . London: Routledge. 2004.
- **Criticism, Theory, and Children's Literature**. Peter Hunt. London: Blackwell. 2001.
- **The Hidden Adult. Defining Children's Literature**. Perry Nodelman. The Johns Hopkins University Press. 2008.

(دو کتاب اخیر توسط مرکز مطالعات ادبیات کودک در دست ترجمه است.)

دوره: کارشناسی ارشد	رشته: زبان و ادبیات فارسی
شماره درس: ۸	تعداد واحد: ۲
پیش نیاز: ندارد	گرایش: ادبیات کودک و نوجوان
نام درس: تاریخ ادبیات کودک و نوجوان در ایران	نوع درس: نظری
	اصلی

الف. هدف:

آشنایی با تاریخچه و سیر تحول شعر و داستان و آثار مکتوب دیگری که در پیوند با کودکان و نوجوانان در ایران پدید آمده است.

ب. سرفصل‌ها:

- جلوه‌های ادبیات کودک و نوجوان در متون گذشته‌ی فارسی
- زمینه‌های نخستین پیدایش آثار برای کودکان و نوجوانان در دوره‌ی مشروطه
- بررسی سیر تاریخی داستان‌ها و شعرهایی که برای کودکان و نوجوانان منتشر شده‌است. از آغاز سده‌ی چهارده تا انقلاب اسلامی و از انقلاب اسلامی تا زمان حاضر از دیدگاه‌های مختلف (زبان، ساختار، صور خیال، مضمون و ...)
- معرفی شاعران و داستان‌نویسان نام‌آور ایرانی که آثار ادبی ویژه‌ی کودکان و نوجوانان را پدید آورده‌اند از آغاز تا امروز

ج. روش تدریس پیشنهادی:

کنفرانس، بحث گروهی

د. نمونه‌ی تکالیف:

دانشجو یک اثر یا مجموعه آثار یک نویسنده یا شاعر را با توجه به نقش و جایگاه تاریخی آن تحلیل می‌کند. دانشجو ادبیات کودک بودن یا نبودن برخی آثار گذشته‌ی منسوب به ادبیات کودک را مورد بحث قرار می‌دهد

هـ منابع درسی: (منابع این درس در کلاس بررسی انتقادی می‌شوند)

- تاریخ ادبیات کودکان ایران. محمد هادی محمدی، زهره قایینی. تهران: نشر چیستا، ۷ جلد، ۱۳۸۳-۱۳۸۰
- "سیری در ادبیات کودک و نوجوان ایران پس از انقلاب". بخش اول و بخش دوم. مهدی حجوی. پژوهشنامه‌ی ادبیات کودک و نوجوان. شماره‌های ۲۰ و ۲۱. بهار و تابستان ۱۳۷۹

دوره: کارشناسی ارشد	رشته: زبان و ادبیات فارسی
شماره درس: ۹	تعداد واحد: ۲
پیش نیاز: ندارد	گسرایش: ادبیات کودک و نوجوان
نام درس: تاریخ ادبیات کودک و نوجوان در جهان	نوع درس: نظری
	اصلي

الف. هدف:

آشنایی دانشجویان با فرایند تولد و شکل‌گیری ادبیات کودک و نوجوان (شعر و داستان) در طول زمان، نظریه‌های مرتبط با تاریخ ادبیات و تحول گونه‌های مختلف ادبیات کودک و نوجوان در گذر زمان

ب. سرفصل‌ها:

- نظریه‌ها و روش‌های موجود در تاریخ ادبیات کودک و نوجوان
- گونه‌ها، مدل‌ها و سبک‌های ادبیات کودک و نوجوان در گذر زمان
- نقاط عطف در تاریخ ادبیات کودک و نوجوان جهان

ج. روش تدریس پیشنهادی:

کنفرانس، بحث گروهی

د. نمونه‌ی تکالیف:

دانشجو آثار برجسته‌ی ادبیات کودک و نوجوان جهان را از نظر نقش و اهمیت تاریخی آن بررسی می‌کند.

هـ. منابع درسی:

- **The Norton Anthology of Children's Literature. The Traditions in English.** Jack Zipes (General Editor), W. W. Norton and Company, Inc. 2005.
- **Aspects and Issues in the History of Children's Literature.** Maria Nikolajeva. Greenwood Press. 1995.
- **The New Oxford Book of Children's Verse.** Ed: Neil Philip. Oxford. 1996.
- "National and International" (pp.847-1280). In: **International Companion Encyclopedia of Children's Literature.** Second Edition. Volume 1. Edited by Peter Hunt. Routledge. 2004.
- **Introducing Children's Literature. From Romanticism to Postmodernism.** Deborah Cogan Thacker and Jean Webb. Routledge. 2002.

دوره: کارشناسی ارشد	رشته: زبان و ادبیات فارسی
شماره درس: ۱۰	تعداد واحد: ۲
پیش نیاز: ندارد	گسرایش: ادبیات کودک و نوجوان
نام درس: بازنویسی و بازآفرینی متون کهن فارسی برای کودکان	نوع درس: نظری
	اصولی

الف. هدف درس:

آشنایی با مفاهیم و روش‌های باز نویسی، باز آفرینی و ظرفیت‌های آثار کلاسیک ادبیات فارسی برای بازنویسی و بازآفرینی برای کودکان و نوجوانان

ب. سرفصل‌ها:

- تعریف و مقایسه‌ی بازنویسی و باز آفرینی
- بازنویسی، باز آفرینی و بینامتنیت
- روش‌های بازنویسی و بازآفرینی
- اساطیر ایران و ادبیات کودک
- ظرفیت‌های بازنویسی و بازآفرینی آثار حماسی (شاهنامه، ...)
- ظرفیت‌های بازنویسی و بازآفرینی متون عرفانی (مثنوی مولوی، منطق‌الطیر عطار، ...)
- بازنویسی و بازآفرینی متون دیگر (کلیله و دمنه، گلستان، موش و گربه، ...)
- بررسی (مقایسه، نقد و تحلیل) آثاری که نویسندگان معاصر کودک ایران بر اساس آثار کلاسیک ادبیات فارسی عرضه کرده‌اند.

ج. روش تدریس:

کنفرانس، بحث گروهی

د. نمونه‌ی تکالیف:

- نقد یک اثر بازنویسی یا بازآفرینی شده
 - مقایسه‌ی آثار بازنویسی یا بازآفرینی شده از متنی واحد
- هم منابع: (منابع معرفی شده، در کلاس بررسی انتقادی می‌شوند.)
- شیخ در بوته: روش‌های بازنویسی و باز آفرینی و ترجمه و پرداخت در آثار ادبی، جعفر پایور، نشر اشراقیه، ۱۳۸۰.
 - پژوهشنامه‌ی ادبیات کودک و نوجوان (مقالات مربوط به بازنویسی و بازآفرینی)
 - روشنان (ویژه‌نامه‌ی بازنویسی)، دفتر هفتم، بهار ۱۳۸۷
 - «بیکره و پیام در ادبیات کودکان، میرجلال‌الدین کزازی»، کتاب جشنواره، (نشریه نهمین جشنواره کتاب کودک و نوجوان)، کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان، بهمن ۱۳۷۹، صص ۸۰-۸۳

دوره: کارشناسی ارشد	رشته: زبان و ادبیات فارسی
شماره درس: ۱۱	تعداد واحد: ۲
پیش نیاز: ندارد	گرایش: ادبیات کودک و نوجوان
نام درس: ادبیات دینی کودک	نوع درس: نظری
	اصلی

الف. هدف:

آشنایی با ادبیات دینی کودک و نوجوان، انواع و شیوه‌های نقد و بررسی آن

ب. سرفصل‌ها:

- مرور تعاریف ادبیات، دین، کودک و نوجوان
- حالت‌های گوناگون ترکیب مفاهیم ادبیات، دین و کودک و نوجوان در عبارت ادبیات دینی کودک و نوجوان
- هدف ادبیات دینی کودک و نوجوان (لذت‌بخشی، آموزش یا ترکیب این دو)
- تحلیل زیبایی‌شناسانه‌ی قصص قرآن، تأویل قصص قرآن
- دستمایه‌های داستانی از زندگی معصومین
- داستان‌های مناسب دینی برای کودکان و نوجوانان در ادبیات فارسی
- داستان‌های مناسب دینی برای کودکان و نوجوانان در ادبیات جهان
- عرفان و ادبیات کودک و نوجوان
- ملاک‌های نقد ادبیات دینی کودک و نوجوان

ج. روش تدریس:

بحث گروهی، تحقیق گروهی

د. نمونه‌ی تکالیف:

نقد و بررسی مقاله‌ها و کتاب‌هایی که در زمینه‌ی ادبیات دینی انتشار یافته
نقد و بررسی ادبیات دینی منتشر شده برای کودکان و نوجوانان

هـ. منابع درسی: (منابع این درس در کلاس بررسی انتقادی می‌شوند)

- میانی ادبیات کودکان و نوجوانان (ادبیات دینی کودکان و نوجوانان). ۳ جلد. محمود حکیمی، مهدی کاموس. تهران: انتشارات آرون، ۱۳۸۲.

- ویژه‌نامه‌های پژوهشنامه‌ی ادبیات کودکان و نوجوانان و کتاب ماه کودک و نوجوان درباره‌ی ادبیات دینی کودک و نوجوان.

- «مژده! این یک پسر است، بررسی کهن‌الگویانه‌ی داستان حضرت یوسف»، داوود خزایی، روشن‌ان، دفتر ششم، ۱۳۸۶، صص ۱۳۶-۱۴۹

- Religion, Children's Literature and Modernity. R. Ghesquiere et al. (eds).
Leuven: Leuven university Press, 2003.

دوره: کارشناسی ارشد	رشته: زبان و ادبیات فارسی
شماره درس: ۱۲	تعداد واحد: ۲
پیش نیاز: روانشناسی کودکی و نوجوانی، جامعه‌شناسی کودکی، کودک و گرایش: ادبیات کودک و نوجوان	
تفکر خلاق	نوع درس: نظری
نام درس: فلسفه‌ی کودکی	اصلی

الف: هدف:

تبیین مفهوم کودکی و بررسی نظریه‌ها و مدل‌های مطرح در این زمینه در فلسفه

ب. سرفصل‌ها:

- اهمیت و نقش مفهوم کودکی در نظریه‌ی ادبیات کودک
- معنا و تعاریف کودکی در نزد فلاسفه و جامعه‌شناسان
- بررسی دیدگاه اسلام درباره‌ی کودک و کودکی با تاکید بر قرآن و نهج البلاغه
- نظریه‌ها و مدل‌های کودکی (فرویدگرایی، نظریه‌ی مکانیستی، نظریه‌ی دیالکتیکی، بافت‌گرایی، رویکرد اجتماعی-فرهنگی، زن‌گرایی)
- کودک و اخلاق
- حقوق کودکان
- هنر و ادبیات کودکان (هنر و ادبیاتی که کودکان می‌آفرینند)
- کودک در مقام فیلسوف

ج. روش تدریس پیشنهادی:

کنفرانس، بحث گروهی

د. نمونه‌ی تکالیف

بررسی داستان‌ها و رمان‌های کودکان و نوجوانان و استخراج مفهوم و مدلی که نویسنده از کودکی دارد.

هـ. منابع درسی:

- قرآن و نهج البلاغه

- کیمیای سعادت، امام محمد غزالی، تصحیح امد رنجیر، تهران: نشرامیر کبیر، ۱۳۷۲.

- **The Philosophy of Childhood**. Gareth B. Matthews. Hardware University. 1994

- **The Poetics of Childhood** . Roni Natov . Routledge. 2003

(کتاب اخیر توسط مرکز مطالعات ادبیات کودک در دست ترجمه است)

دوره: کارشناسی ارشد	رشته: زبان و ادبیات فارسی
شماره درس: ۱۳	تعداد واحد: ۲
پیش نیاز: ندارد	گرایش: ادبیات کودک و نوجوان
نام درس: زبان تخصصی	نوع درس: نظری
	اصلی

الف: هدف:

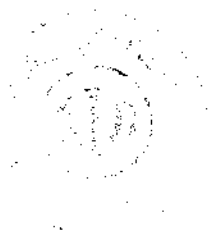
- آشنایی با منابع، متون و مواد آموزشی به زبان انگلیسی
- بهره‌گیری از تحقیقات پژوهشگران غیرفارسی زبان درباره‌ی ادبیات کودک و نوجوان
- مرور و متن‌شناسی منابع غیرفارسی ادبیات کودک و نوجوان

ب. سرفصل‌ها:

- انتخاب متونی از بزرگترین نویسندگان ادبیات کودک و نوجوان، از دایره‌المعارف‌های ادبیات کودک و نوجوان، کتاب‌های ادبیات، نشریات ادبیات کودک و نوجوان

هـ منابع درسی:

با توجه به اینکه تاکنون کتابی با این رویکرد و با موضوع زبان تخصصی ویژه‌ی رشته‌ی ادبیات کودک تدوین نشده است، شایسته است استاد درس، با توجه به منابع موجود، اعم از کتاب‌های لاتین درباره‌ی کودک و نوجوان، نشریات علمی مربوط، دایره‌المعارف‌های ادبیات کودک و نوجوان، بخش‌هایی را جهت تدریس و تحلیل، انتخاب و معرفی کند و سپس کتابی بدین منظور تدوین گردد. منبع این درس به همت متخصصان این رشته به سادگی قابل تدوین و چاپ است.

دوره: کارشناسی ارشد	رشته: زبان و ادبیات فارسی
شماره درس: ۱۴	تعداد واحد: ۲
پیش نیاز: ندارد	گرایش: ادبیات کودک و نوجوان
نام درس: کودک و تفکر خلاق	نوع درس: نظری
	اصلي

الف. هدف:

آشنایی با معنای خلاقیت، نظریه‌های خلاقیت، ارتباط خلاقیت با ادبیات و هنر، بررسی تحول توانایی‌های خلاقه‌ی کودکان در روند رشد، بررسی چگونگی ارتباط متن‌ها و تصویرهای آفریده‌شده برای کودکان با فرایند تحول توانایی‌های خلاقه‌ی ایشان.

ب. سرفصل‌ها:

- مفهوم تفکر، انواع تفکر، معنای تفکر خلاق، ارتباط تفکر خلاق و انواع دیگر تفکر
- نظریه‌های خلاقیت
- هنر، ادبیات و خلاقیت؛ بازی و خلاقیت، رشد خلاقیت
- خلاقیت در متن‌های نوشته شده برای کودکان، خلاقیت در کتاب‌های داستانی تصویری
- آشنایی‌زدایی، تمرکززدایی و خلاقیت کودکان
- تحول درک کودک از داستان، داستان‌هایی که کودکان می‌گویند

ج. روش تدریس پیشنهادی:

کنفرانس، بحث گروهی، تحقیق

د. نمونه‌ی تکالیف:

- دانشجویان نمونه‌هایی از کتاب‌های خلاق و غیرخلاق کودکان را معرفی و علت انتخاب خود را توضیح می‌دهند.
- دانشجویان داستانی ناتمام را تمام می‌کنند و سپس با توجه به ملاک‌های خلاقیت در کلاس مورد بحث قرار می‌دهند.

هـ. منابع درسی:

- آموزش تفکر به کودکان، رابرت فیشر، ترجمه مسعود صفایی مقدم، اهواز: انتشارات رشی، ۱۳۸۶
- هنر و علم خلاقیت، جرج نلر، ترجمه سید علی اکبر مسدد، شیراز: دانشگاه شیراز

- **Creative and Mental Growth**, Victor Lowenfeld and W. Lambert Brittain, Prentice Hall Publishing, New York: 1987.
- **Creativity: Theories and themes: Research, Development and Practice**. Mark A. Runco, Academic Press, 2006.
- **Child's Concept of the Story**, Arthur Applebee, Chicago and London: University of Chicago Press, 1978.
- **The Stories Children Tell, Making Sense of the Narratives of Childhood**, Suzan Engel, USA: Freeman and Company, 1995

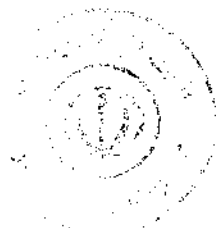
دوره: کارشناسی ارشد	رشته: زبان و ادبیات فارسی
شماره درس: ۱۵	تعداد واحد: ۳
پیش نیاز: ندارد	گرایش: ادبیات کودک و نوجوان
نام درس: کودک و ادبیات عامه	نوع درس: نظری
	اصلي

الف. هدف:

شناخت انواع، ویژگی‌ها و منابع ادبیات عامه در ایران، تحلیل و تأویل آنها

ب. سرفصل‌ها:

منشاء ادبیات عامه (نظریه‌های مربوط به پیدایش و رشد ادبیات عامه)
 ارزش ادبیات عامه برای کودکان
 ارزش ادبیات عامه برای ادبیات کودک معاصر
 انواع ادبیات عامه (شعر: لالایی، اشعار پوچ، قصه: قصه‌های تراکمی، افسانه‌های پریان، قصه‌های واقعی...)
 ویژگی‌های قصه‌های عامیانه (شخصیت‌پردازی، طرح، درونمایه، سبک...)
 بررسی و معرفی مجموعه‌های فراهم‌آمده از ادبیات عامه‌ی ایرانیان (مجموعه‌های صبحی، انجوی شیرازی، درویشیان...)
 مطالعه‌ی تطبیقی ادبیات عامه

ج. روش تدریس پیشنهادی:

کنفرانس، بحث گروهی

د. نمونه‌ی تکالیف

دانشجویان چند قصه‌ی عامیانه از زادگاه خود را ضبط و ثبت میکنند و همراه با تحلیل آنها به کلاس ارائه می‌دهند.
 دانشجویان قصه‌های عامیانه‌ی مشابه در فرهنگ ایران و ملل دیگر را بررسی تطبیقی می‌کنند.

هـ. منابع درسی:

- طبقه‌بندی افسانه‌های ایرانی. اولریش مارزلف، ترجمه کیکاووس جهاننداری، انتشارات سروش، ۱۳۷۶
 - معصومیت و تجربه، درآمدی بر فلسفه‌ی ادبیات کودک (فصول سوم و چهارم)، مرتضی خسرو نژاد، نشر مرکز، چاپ دوم، ۱۳۸۳

- **Children's Literature in the Elementary School** (chapter 6) Charlotte S. Huck et al. 5th edition. Harcourtrace college publishers. 1993.

دوره: کارشناسی ارشد	رشته: زبان و ادبیات فارسی
شماره درس: ۱۶	تعداد واحد: ۲
پیش نیاز: ندارد	گرایش: ادبیات کودک و نوجوان
نام درس: روش تحقیق در ادبیات کودک و نوجوان	نوع درس: نظری
	اصلي

الف. هدف:

آشناکردن دانشجویان با روش‌های پژوهش در ادبیات کودک و نوشتن طرح تحقیق، آشناکردن دانشجویان با روش نقد پژوهش:

ب. سرفصل‌ها:

- معرفی پارادایم‌های تحقیق: کمی، کیفی و ترکیبی
- روش‌های کمی تحقیق در ادبیات کودک: تحلیل محتوای کمی
- رویکردهای کیفی تحقیق در ادبیات کودک:
- ۱. رویکرد توصیفی (descriptive)
- ۲. رویکرد توصیفی - تأویلی (descriptive-interpretative)
- ۳. رویکرد تأویلی - تجریدی (interpretative-abstractive)
- نظریه‌ی داده‌مبنا (Grounded Theory) و نقش آن در تولید نظریه‌ی ادبیات کودک
- رویکرد ترکیبی در ادبیات کودک
- رویکردهای فلسفی به تحقیق در ادبیات کودک (صورت‌گرایی، ساختارگرایی، روانکاوی، ساختارزدایی، هرمنوتیک، مارکسیستی، ...)
- نویسنده در مقام پژوهشگر
- منتقد در مقام پژوهشگر
- روش نقد پژوهش
- شیوه‌ی نگارش طرح تحقیق، شیوه‌ی نگارش گزارش تحقیق

ج. روش تدریس پیشنهادی:

کنفرانس، سخنرانی

د. نمونه‌ی تکالیف:

نوشتن طرح تحقیق

هـ. منابع درسی:

- درآمدی بر تحقیق کیفی، اووه فلیک، ترجمه‌ی هادی جلیلی، نشر نی، ۱۳۸۷

- **Beginning Qualitative Research. A Philosophic and Practical Guide.** Pamela maykut, Richard Morehouse. The falmer Press. 1994.

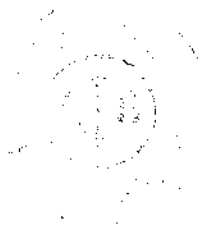
دوره: کارشناسی ارشد	رشته: زبان و ادبیات فارسی
شماره درس: ۱۷	تعداد واحد: ۲
پیش نیاز: روانشناسی کودکی و نوجوانی	گرایش: ادبیات کودک و نوجوان
نام درس: جامعه‌شناسی دوران کودکی	نوع درس: نظری
	اصلی

الف. هدف:

آشنایی دانشجویان با نظریه‌های جامعه‌شناسانه‌ی دوران کودکی و ارتباط تاریخ، خانواده، طبقه و فرهنگ با تحولات مفهوم کودکی

ب. سرفصل‌ها:

- تعاریف و نظریه‌های جامعه‌شناسانه‌ی دوران کودکی
- شکل‌گیری تاریخی مفهوم کودکی، زمانه‌ی سنت، عصر مدرن و دوران پستمدرن
- تفاوت‌های فرهنگی، طبقاتی، قومی و نژادی و مفهوم کودکی
- مشکلات اجتماعی کودکان: کودکان خیابانی، کودکان کار، اعتیاد و کودکان، کودکان طلاق
- کودک و خانواده، کودک و رسانه، حقوق کودکان
- آینده‌ی کودکی
- روش‌های پژوهش در جامعه‌شناسی کودکی

ج. روش تدریس پیشنهادی:

کنفرانس، بحث گروهی

د. نمونه‌ی تکالیف:

- دانشجویان تفاوت و تشابه رویکردهای روان‌شناسانه، جامعه‌شناسانه و فلسفی به مفهوم کودکی را مورد بررسی قرار می‌دهند
- دانشجویان آثار ادبی ویژه‌ی کودکان و نوجوانان را با توجه به ملاک‌های جامعه‌شناسانه بررسی می‌کنند

ه. منابع درسی:

- جامعه‌شناسی دوران کودکی، آلیسون جیمز، کریس جنکس، آلن پروت، ترجمه: علی رضا کرمانی، علی رضا ابراهیم آبادی، انتشارات ثالث، ۱۳۸۵

-Centuries of Childhood, A Social History of Family Life, Philipp Aries, Vintage, 1965

-The Sociology of Childhood, W. A. Corsaro, Pine Forge Press, 2004

دوره: کارشناسی ارشد	رشته: زبان و ادبیات فارسی
شماره درس: ۱۸	تعداد واحد: ۲
پیش نیاز: ندارد	گرایش: ادبیات کودک و نوجوان
نام درس: ادبیات کودک و ترجمه	نوع درس: نظری
	اختیاری

الف. هدف:

آشنایی با اهمیت و نقش ترجمه در ادبیات کودک، نظریه‌ها و انواع ترجمه در این ادبیات، مسائل و مشکلات ترجمه در این حیطه و شیوه‌های نقد و بررسی آثار ترجمه‌شده برای کودکان

ب. سرفصل‌ها:

- رویکردهای نظری به ترجمه برای کودکان
- تفاوت ترجمه برای کودکان و بزرگسالان
- انتقال و انطباق در ترجمه برای کودکان
- ترجمه‌ی کتاب‌های داستانی تصویری
- مولف در مقام مترجم
- معنای مترجم نهفته در متن ادبیات کودک، خواننده‌ی نهفته در متن ترجمه
- تفاوت ترجمه‌ی متن‌های ادبی و غیر ادبی برای کودکان
- بررسی وضعیت ترجمه در ادبیات کودک و نوجوان ایران
- آینده‌ی ترجمه برای کودکان

ج. روش تدریس پیشنهادی:

کنفرانس، بحث گروهی

د. نمونه‌ی تکالیف:

- دانشجویان چندین ترجمه از متنی معتبر را در ارتباط با متن اصلی مقایسه می‌کنند
- دانشجویان سیر ترجمه در ادبیات کودک ایران را بررسی می‌کنند

هـ. منابع درسی:

- بررسی مشکلات ترجمه‌ی ادبیات کودکان، محمد قریشی، انتشارات صنم، ۱۳۸۵
- نظریه‌ی ترجمه در ادبیات کودک، ریتا اویتینن، ترجمه: طاهره آدینه پور، زیر چاپ، روشنان
- روشنان، ویژه‌نامه‌ی ترجمه، دفتر هشتم، کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان، ۱۳۸۷
- **Translating for Children**, Riitta Oittinen, Taylor and Francis, 2007.
- **The translation of Children's Literature**, Gillian Lathey, Multilingual matters Limited, 2006.

دوره: کارشناسی ارشد
شماره درس: ۱۹
پیش نیاز: ندارد
نام درس: سمینار در مسائل ادبیات کودک و نوجوان
رشته: زبان و ادبیات فارسی
تعداد واحد: ۲
گرایش: ادبیات کودک و نوجوان
نوع درس: نظری
اختیاری

الف. هدف:

آشناکردن دانشجویان با روش مسأله‌یابی و بررسی مسائل موجود در ادبیات کودک و نوجوان و نگارش مقاله در این زمینه

ب. سرفصل‌ها:

مسائل موجود در ادبیات کودک و نوجوان
روش‌های مسأله‌یابی

ج. روش تدریس پیشنهادی:

کنفرانس، بحث گروهی

د. نمونه‌ی تکالیف:

هر دانشجو مسأله‌ای انتخاب می‌کند و پس از بحث در کلاس، پیشینه‌ی موجود در آن زمینه را بررسی انتقادی نموده، زمینه‌ها و پرسش‌های تحقیقاتی ممکن در آن قلمرو را تصریح کرده به شکل کنفرانس به کلاس ارائه می‌کند.

هـ. منابع درسی

مطابق با موضوع انتخابی دانشجو منابع لازم به او معرفی می‌شود.

دوره: کارشناسی ارشد	رشته: زبان و ادبیات فارسی
شماره درس: ۲۰	تعداد واحد: ۲
پیش نیاز: ندارد	گرایش: ادبیات کودک و نوجوان
نام درس: کودک و رسانه	نوع درس: نظری
	اختیاری

الف. هدف:

آشنایی دانشجویان با ماهیت رسانه‌ها، جایگاه، نقش و تأثیر رسانه‌ها (روزنامه، مجله، رادیو، تلویزیون، سینما، تئاتر، رایانه، اینترنت، بانک‌های اطلاعاتی، پایگاه‌های اطلاعاتی) در ادبیات کودک و نوجوان

ب. سرفصل‌ها:

- تعاریف، اهداف و نقش رسانه‌ها در ادبیات کودک و نوجوان
- جایگاه ادبیات کودک و نوجوان در نشریات، رادیو، تلویزیون و سینما
- تئاتر برای کودک و نوجوانان
- تئاتر بوسیله فناوری‌های جدید اطلاعاتی نظیر رایانه، اینترنت، بانک‌ها و پایگاه‌های اطلاعاتی
- بازی‌های کامپیوتری و ادبیات کودک و نوجوان
- CD های کودکان و ادبیات کودک و نوجوان
- کتاب‌های الکترونیکی کودک و نوجوان
- آیا تعریف کتاب کودک و نوجوان در عصر رسانه‌ها تغییر می‌کند؟
- آیا مفهوم کودکی در عصر رسانه‌ها تغییر کرده است؟
- بررسی روزنامه‌ها، مجلات، برنامه‌های رادیویی و تلویزیونی، سینما، تئاتر، CD ها و سایت‌های ویژه‌ی کودکان و نوجوانان

ج. روش تدریس پیشنهادی:

کنفرانس، بحث گروهی

د. نمونه‌ی تکالیف:

نقد و بررسی برنامه‌ها و مطالبی که در رسانه‌ها برای کودکان و نوجوان ارائه می‌شود.

هـ. منابع درسی:

- تاریخ ادبیات کودکان ایران: ادبیات کودک در روزگار نو. ۱۳۰۰-۱۳۴۰ محمد هادی محمدی، زهره قاپینی. تهران: چیستا، ۱۳۸۲ ج ۶. ص ۶۱۹-۷۳۱.

- **After the Death of Childhood: Growing up in the Age of Electronic Media.** David Buckingham. Polity Press. 2000.

- **Reading Talk.** Aidan Chambers. Thimble Press. 2001. pp.157-170.

- **International Companion Encyclopedia of Children's Literature.** Ed: Peter Hunt. Routledge. 2004, pp. 704-731.

دوره: کارشناسی ارشد	رشته: زبان و ادبیات فارسی
شماره درس: ۲۱	تعداد واحد: ۲
پیش نیاز: ندارد	گرایش: ادبیات کودک و نوجوان
نام درس: ادبیات کودک و نوجوان و تربیت	نوع درس: نظری
	اختیاری

الف. هدف:

بررسی جنبه‌ها و تأثیرهای تربیتی ادبیات کودک و نوجوان و چگونگی به کارگیری آن در تعلیم و تربیت

ب. سرفصل‌ها:

- رابطه‌ی ادبیات کودک و تعلیم و تربیت
- ادبیات کودک و رشد شناختی کودکان و نوجوانان
- ادبیات کودک و رشد اجتماعی کودکان و نوجوانان
- ادبیات کودک و رشد اخلاقی کودکان و نوجوانان
- ادبیات کودک و رشد عاطفی کودکان و نوجوانان
- رابطه‌ی ادبیات کودک و رشد زیبایی‌شناسی کودکان و نوجوانان
- رابطه‌ی ادبیات کودک و تفکر خلاق
- رابطه‌ی ادبیات کودک و تفکر انتقادی

ج. روش تدریس پیشنهادی:

کنفرانس، بحث گروهی

د. نمونه‌ی تکالیف:

انجام یک تحقیق و آماده‌سازی یک مقاله در جهت نشان‌دادن تأثیرهای تربیتی ادبیات کودک و نوجوان

هـ. منابع درسی:

-Children's Literature in the Elementary School. Fifth Edition. Charlotte S. Huck, Susan Helper, Janet Hickman. Harcourt Brace College Publishers. 1993.

-Children's Literature: Art or Pedagogy? Torben Weineich. Roskilde University Prees. 2000.

(کتاب اخیر توسط مرکز مطالعات ادبیات کودک در دست ترجمه است.)

دوره: کارشناسی ارشد	رشته: زبان و ادبیات فارسی
شماره درس: ۲۲	تعداد واحد: ۲
پیش نیاز: روش تحقیق در ادبیات کودک	گرایش: ادبیات کودک و نوجوان
نام درس: ادبیات تطبیقی کودک و نوجوان	نوع درس: نظری
	اختیاری

الف. هدف:

آشنایی دانشجویان با معنا، اهمیت، ضرورت، مفاهیم، مقولات و روش‌های پژوهش در ادبیات تطبیقی کودک

ب. سرفصل‌ها:

معنا، اهمیت و ضرورت پژوهش‌های تطبیقی در ادبیات کودک
 بررسی مقایسه‌ای سیر ادبیات کودک در کشورهای گوناگون
 بررسی مقایسه‌ای انواع گوناگون ادبی ویژه‌ی کودک در فرهنگ‌های گوناگون
 بینامتنیت و ادبیات تطبیقی کودک
 ترجمه و ادبیات تطبیقی کودک (با تأکید بر مفهوم مترجم نهفته (مستتر))
 روش پژوهش در ادبیات تطبیقی کودک

ج. روش تدریس پیشنهادی:

کنفرانس، بحث گروهی

د. نمونه‌ی تکالیف:

دانشجو مقاله‌ای در زمینه‌ی مسائل موجود در ادبیات تطبیقی کودک آماده می‌کند.

هـ. منابع درسی:

-Comparative Children's Literature. Emer O-Sullivan. London: Taylor & Francis.

2007.

این کتاب از سوی مرکز مطالعات ادبیات کودک دانشگاه شیراز در دست ترجمه است.

دوره: کارشناسی ارشد	رشته: زبان و ادبیات فارسی
شماره درس: ۲۳	تعداد واحد: ۲
پیش نیاز: ندارد	گرایش: ادبیات کودک و نوجوان
نام درس: کتاب‌آرایی برای کودکان و نوجوانان	نوع درس: نظری
	اختیاری

الف. هدف:

شناخت و بررسی عناصر موثر در کتاب‌آرایی برای کودکان و نوجوانان، ویژگی آرایش متن، پاراگراف‌بندی، انتخاب عنوان، تصویرگری برای گروه‌های سنی مختلف، شناخت انواع تصاویر، تناسب انتخاب تصاویر با توجه به محتوای اثر

ب. سرفصل‌ها:

- پیشینه‌ی کتاب‌آرایی کودک در ایران و جهان
- نقد و بررسی شیوه‌های کتاب‌آرایی کودک در جهان و ایران
- شیوه‌های آرایش متن در کتاب کودک
- ساختار بندی کتاب کودک
- ویژگی‌های تصویرگری برای گروه‌های سنی مختلف
- تفاوت کتاب‌های تصویری و مصور
- سبک و گونه‌های مختلف تصویرگری
- ویژگی‌های تصویرگری کتاب‌های مستند، علمی، داستانی و شعر
- نقد و آسیب‌شناسی تصویرگری در روزگار ما

ج. روش تدریس پیشنهادی:

کنفرانس، بحث گروهی

د. نمونه‌ی تکالیف:

دانشجو یک کتاب داستانی تصویری را نقد و بررسی می‌کند.
دانشجو شیوه‌ی کتاب‌آرایی یک کتاب کودک را نقد و بررسی می‌کند

هـ منابع درسی:

تصویرگری کتاب کودک، مارتین سالیزبری، ترجمه: شقایق قندهاری، کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان (زیر چاپ)

- **Words about Pictures: The Narrative Art of Children's Picture Books.** Perry Nodelman. Athens: U of Georgia P, 1988.

-«How Picture Books Work: A Semiotically Framed Theory of Text-Picture Relationships. Laurence R. Sipe» **Children's Literature in Education.** 29.2 (1998): 97-108

-«The Dynamics of Picturebook Communication». Maria Nikolajeva and Carole Scott. **Children's Literature in Education.** 31.4 (2000): 225-239

دوره: کارشناسی ارشد	رشته: زبان و ادبیات فارسی
شماره درس: ۲۴	تعداد واحد: ۴
پیش نیاز:	گسرایش: ادبیات کودک و نوجوان
نام درس: پایان نامه	نوع درس: نظری - عملی

الف. هدف:

ارائه نظریه‌ای تازه در جهت توسعه دانش‌های نظری و عملی رشته، تبدیل دانش‌های نظری به مهارت و کاربرد آن‌ها، توسعه‌ی آموخته‌ها، سنجش توانایی دانشجو در به کارگیری روش‌های تحقیق آموخته شده در دوره.

ب. ضوابط خاص:

۱. دانشجو موظف است پس از انتخاب موضوع و جست‌وجوهای لازم برای مأخذیابی و پیشینه‌کاوی، طرح جامع، مستدل، مستند و روشمند خود را تهیه و به گروه ارائه دهد.
۲. تصویب موضوع با تأیید استاد راهنما و مشاور و گروه و کمیته‌ی تحصیلات تکمیلی خواهد بود.
۳. استادان راهنما و مشاوران با توجه به ماهیت میان‌رشته‌ای ادبیات کودک می‌توانند از رشته‌های مرتبط انتخاب شوند.
۴. بقیه‌ی قوانین بر اساس فصل هفتم آیین‌نامه‌ی آموزشی دوره‌ی کارشناسی ارشد ناپیوسته مصوب جلسه‌ی ۲۹۱ شورای عالی برنامه‌ریزی مورخ ۱۳۷۳/۱۰/۲۵ خواهد بود.

